

Lakivaliokunta

Lausunto ehdotuksesta hallituksen esitykseksi HE 31/2018 vp eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Rikosseuraamuslaitos kunnioittavasti toteaa pyydettyinä lausuntonaan seuraavaa:

Yleisellä tasolla Rikosseuraamuslaitos katsoo, että on pidettävä selkeänä ratkaisuna sitä, että niin sanottuja lainvalvontaviranomaisia koskevista yleisistä henkilötietojen käsittelyn periaatteista säädetään jatkossa yhteisessä yleislaissaan. Vaikka ehdotus lainvalvontaviranomaisten yhteisestä yleislaista tuo nykytilanteeseen verrattuna yhden sääntelykerroksen lisää, on ratkaisu kuitenkin omiaan lisäämään selkeyttä eri lainvalvontaviranomaisissa tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn yleisten periaatteiden osalta. Kun rekisterinpitäjän velvollisuuksia, rekisteröidyn oikeuksia, tietoturvaa ja lain noudattamisen valvontaa sekä oikeusturvaa ja seuraamuksia koskevat yleiset periaatteet ovat löydettävissä saman lain alta, helpottanee tämä lainvalvontaviranomaisten henkilötietolainsäädännön kokonaisuuden hahmottamista ja luettavuutta kyseisten viranomaisten lisäksi myös yleisön keskuudessa.

Rikosseuraamuslaitoksen näkökulmasta lainsäädäntöratkaisu ei tuo käytännössä kovin suuria muutoksia sen toimintaan. Toiminnan näkökulmasta yleiset periaatteet löytyvät jatkossa yleislaista ja Rikosseuraamuslaitosta koskeva tarkempi sektorikohtainen sääntely henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetusta laista. Hallinnollinen taakka todennäköisesti kasvaa jossakin määrin erilaisten raportointi-, ja arviointivelvollisuuksien lisääntymisen myötä. Lisäksi uudistuksen edellyttämistä teknisistä ratkaisuista todennäköisesti aiheutuu kustannuksia; erinäisiä vaatimuksia tulee ottaa huomioon suunniteltaessa Rikosseuraamuslaitoksen uutta tietojärjestelmää.

Uuden tietosuojapaketin myötä hyvänä asiana on nähty se, että jo aiemminkin voimassa olleiden säännösten noudattamisen osalta on monissa kohtaa terävöidyttävä. Velvoite nimittää tietosuojavastaava on nähty positiivisena asiana minkä lisäksi prosessien kuvaaminen sekä tietoturvan riittävän tason määrittäminen ja osoitusvelvollisuuden mukaan tulo ovat saaneet tehokkaasti heräteltyä organisaatioita tietoturvaa sekä tietosuojaa koskevien asioiden kuntoon saattamiseksi.

Pientä korjattavaakin ehdotuksesta löytyy, sillä lokitietoja koskeva sääntelyehdotus on jossakin määrin epäselvästi muotoiltu. Esimerkiksi tietojen luovuttamista koskevan lokittamisen osalta jää hieman hämärän peittoon, tarkoitetaanko lokittamisella vain niitä tilanteita, joissa järjestelmät niin sanotusti keskustelevat keskenään vai tuleeko esimerkiksi puhelimitse luovutettavan tiedon osalta tehdä manuaalisesti merkintöjä siitä, kenelle ja milloin sekä missä tarkoituksessa tietoa on luovutettu. Näillä seikoilla on merkitystä kehitettäessä viranomaisten tietojärjestelmiä ja niiden laillisuusvalvontaa.

Lakimies

Esa-Pekka Hänninen